

Мирослава БАТРИН

слухачка магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування
(науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Здреник В.С.)

ЮРИДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ СЕКТОРОМ НЕФІНАНСОВИХ КОРПОРАЦІЙ РЕГІОНУ

Процеси формування ринкової економіки в Україні, які почалися після здобуття її незалежності, зумовили виникнення потужного корпоративного сектора, котрий представлений фінансовими і нефінансовими корпораціями. Питома вага корпоративного сектора в загальній структурі економіки національного господарства за обсягом виробленого продукту складає 82 відс., а середньорічна кількість працівників, зайнятих в корпоративному секторі економіки, становить 46,2 відс. працюючого населення. Трансформаційні процеси та формування економіки знань в ХХІ столітті стали поштовхом до перетворення України, як і багатьох країн з капіталістичним устроєм, у корпоративну державу. Це в свою чергу призвело до виникнення багатьох проблем в національній економіці. Розвиток корпоративного управління в Україні зумовлює необхідність реформування системи економічних відносин в корпоративному секторі та методів регулювання діяльності корпорацій.

Ефективне управління стає вирішальним фактором успішної роботи сектору нефінансових корпорацій в умовах розвитку ринкових відносин. В свою чергу, стабільний, ліквідний та потужний сектор – необхідна умова для зміцнення національної економіки та зростання добробуту нації. В сучасній економічній науці корпорація є одним з найголовніших об'єктів дослідження, тому поряд з формуванням ринкових відносин в Україні корпоративному управлінню приділяють все більше уваги науковці і фахівці.

Корпорації створюють з метою ринкового виробництва товарів та послуг і вони є джерелами прибутку чи іншої фінансової вигоди для своїх власників. Інституційні одиниці, основною діяльністю яких є виробництво ринкових товарів чи надання нефінансових послуг створюють сектор нефінансових корпорацій (НФК). У рамках системи національних рахунків (СНР), крім НФК, розглядають такі сектори: фінансових корпорацій, державного управління, домашніх господарств та некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства. Сукупність цих

п'яти секторів складають економіку країни. Система національних рахунків забезпечує можливість побудови повної послідовності рахунків потоків і балансів активів та пасивів для кожного сектора та економіки в цілому. Визначення місця сектора НФК в економіці України та статистичне оцінювання основних показників результатів діяльності даного сектора – це проблема, розгляд якої має як теоретичний так і практичний аспект.

Проблемами статистичного оцінювання даних, які містить система національних рахунків, займаються такі вчені та практики як С. С. Герасименко, Р. М. Моторин, А. З. Підгорний, Г. Д. Кулагіна та багато інших українських та зарубіжних дослідників. Більшість публікацій стосуються проблем макроекономічного аналізу, а саме: вивчення динаміки та структури показників результатів економічної діяльності, перш за все, валового внутрішнього продукту та національного доходу; характеристики показників окремих рахунків системи; прогнозування основних індикаторів розвитку країни. Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки більшої уваги потребують напрямки аналізу, пов'язані зі статистичним оцінюванням показників розвитку окремих секторів економіки, і, перш за все, основного виробника товарів і послуг в країні – сектора нефінансових корпорацій.

Нефінансові корпорації - це інституційні одиниці, основною діяльністю яких є виробництво ринкових товарів чи надання нефінансових послуг. Цей інституційний сектор економіки включає сукупність таких інституційних одиниць-резидентів:

- усі нефінансові корпорації (як вони визначені в СНР, а не тільки корпорації, зареєстровані як акціонерні товариства) незалежно від того, резидентами яких країн є їхні акціонери;
- філії іноземних юридичних осіб, які займаються нефінансовою виробничою діяльністю на території України тривалий період;
- усі НКО резиденти, які є ринковими виробниками товарів чи нефінансових послуг.

Для визначення підсекторів сектору нефінансових корпорацій використовуються два критерії класифікації. Один критерій стосується виокремлення НКО від інших одиниць сектору. Одиниці, що не є НКО, можуть бути описані як одиниці, орієнтовані на отримання прибутку. Другий критерій стосується контролю, і він дозволяє ідентифікувати:

- державні нефінансові корпорації;
- приватні нефінансові корпорації;

– нефінансові корпорації під іноземним контролем.

До державних нефінансових корпорацій відносяться корпорації та квазікорпорації, які є резидентами й контролюються органами державного управління; при цьому контроль за корпорацією визначається шляхом розроблення генеральної політики корпорації та призначення директорів (якщо існує така необхідність). Органи державного управління можуть одержати можливість щодо здійснення контролю за корпорацією шляхом:

– придбання контрольного пакета акцій, які надають право голосу, чи встановлення інших форм контролю за більш ніж половиною голосів акціонерів;

– прийняття спеціального законодавства, наказу чи положення, що надає органам державного управління право визначати політику корпорації чи призначати її директорів.

Для здійснення контролю більш ніж половиною голосів акціонерів органи державного управління необов'язково повинні володіти акціями, які надають право голосу. Державна корпорація, наприклад, може бути дочірньою корпорацією іншої державної корпорації, основна частина голосів якої належить цьому органу, а також квазікорпорацією, яка перебуває у безпосередній власності органів державного управління.

Приватні нефінансові корпорації включають усі нефінансові корпорації-резиденти, які не контролюються органами державного управління чи інституційними одиницями-нерезидентами. Такі корпорації можуть контролюватися (але можуть і не контролюватися) іншими інституційними одиницями-резидентами, але їхньою характерною рисою є те, що вони не підлягають контролю з боку органів державного управління чи з-за кордону.

Цей підсектор уключає також ринкові НКО, які здійснюють виробництво товарів і нефінансових послуг.

До нефінансових корпорацій під іноземним контролем відносяться корпорації-резиденти, що контролюються інституційними одиницями-нерезидентами. Цей підсектор уключає:

– дочірні корпорації корпорацій-нерезидентів;

– корпорації, які діють виключно на основі власності іноземців чи іноземних юридичних осіб або придбані повністю у власність цих осіб.

Враховуючи вищевикладене, можна стверджувати, що нефінансові корпорації займають чільне місце серед інститутів-продавців та інститутів-покупців на фінансовому ринку. Адже саме в умовах дефіциту фінансових ресурсів на вітчизняному фінансовому ринку та необхідності

стимулювання подальшого розвитку реального сектора економіки, диверсифікації джерел його фінансування та підтримання конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому товарних ринках ефективно функціонування нефінансових корпорацій – інститутів фінансового ринку – зумовлює стимуляційний вплив на соціально-економічний розвиток держави загалом. Саме тому, ефективно функціонування цього інституту фінансового ринку дає змогу підвищити рівень інвестиційної привабливості економіки України та забезпечити міцний фундамент для її довгострокового зростання в сучасних умовах розвитку фінансового ринку.

Бібліографія:

1. Милашко О. Г. Статистичне дослідження макроекономічних пропорцій за даними системи національних рахунків / О. Г. Милашко // Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / за заг. ред. канд. економ. наук, професора А. З. Підгорного. – Одеса: Атлант, 2012. – С. 92-111.

2. Підгорний А. З. Система національних рахунків: [навч. посіб.] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 121 с.

3. Підгорний А. З. Міжнародна статистика: [навч. посіб.] / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко, О. П. Русєва. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 162 с.

4. Статистичний щорічник України за 2014 рік [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України .

5. Національні рахунки України за 2013 рік: [стат. зб.] / Державна служба статистики України [Електронний ресурс].

Ольга БОГАТИНСЬКА

слухачка магістратури за спеціальністю

«Менеджмент»

(науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Здреник В.С.)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЧИННИКИ, ЩО ЇЇ ВИЗНАЧАЮТЬ

В умовах ринкового середовища аналіз інвестиційної активності й тісно пов'язаного з ним діапазону сучасної інвестиційної діяльності забезпечує підвищення не лише конкурентоспроможності підприємства, а й його темпів розвитку.